

Миколаївські ТИТАНИ

Кожен місяць в історії українського народу насичений подіями. Березень... І зринають у пам'яті поети: Леонід Глібов, Тарас Шевченко, Ліна Костенко, Максим Рильський, Григорій Тютюнник... Можна згадати й інших відомих українців, які прославились в різних сферах діяльності.

Березень є ще важливим в історії України й тим, що 2 березня в Крим (південь України) з'явилися «зелені чоловічки» без будь-яких розпізнавальних знаків, а вже 16 березня 2014 року було організовано референдум про статус півострова. Через два дні його введено до складу Російської Федерації. Далі квітень – активні бойові дії на Донбасі: 12 квітня 2014 року російський диверсійний загін на чолі з Ігорем Гіркіним захопив Слов'янськ, Краматорськ та ще багато інших міст Донецької та Луганської областей. У той же день РНБО оприлюднило рішення про початок Антитерористичної операції (АТО) ЗСУ, а 14 квітня розпочалась військова операція. А потім відбулись події, які ніколи в житті наш народ не повинен забути. Після кожної битви ставали іншими, вільними та незалежними. Ми стали єдиним організмом.

Події, що мали місце в Донецькому та Луганському аеропортах, літо 2014 року – Дебальцівський котел, трагедія під Зеленопіллям, бої за Савур - Могили, збиття Boeing 777, загибель 298 цивільних; січень- лютий 2015 року - Іловайський котел - усі події закарбувались в нашій пам'яті.

Потім у 2018 році АТО змінено на ООС. Цей конфлікт називають «гібридною війною». Двадцять четверте лютого 2022 року ... Чорна сторінка в історії нашого народу. Розпочалась повномасштабна війна проти українців, що несе жах, смерть, руйнації та біль.

І вже все те, що відбувалося в далекому 2014 році, набирає іншого вигляду та значення. По – іншому сприймаємо й людей, що без вагань стали на захист держави. Це не просто люди, це титани сьогодення. Їх у нашому Миколаєві дуже багато. Ми можемо кожного дня проходити повз них і не знати, хто вони такі і що зробили для держави. Тому подаємо вашій увазі кілька інтерв'ю з такими людьми, що протистоять злу і темряві, насильству та беззаконню.

Залога Роман Андрійович

10 грудня 2021 року.

Кахнич Ганна: Назвіться, будь ласка. Коли і де ви воювали?

Залога Роман: Залога Роман Андрійович, війська спеціального призначення, воював у 2016 – 2019 роках.

К. Г.: Що спонукало Тебе піти на фронт добровольцем?

З. Р.: Для мене все було доволі просто: в Україні війна, це надовго... А ще було відчуття провини перед тими, хто був на фронті.

Свідомо вирішив піти саме добровольцем на фронт. У м. Кропивницькому здав необхідні нормативи та документи. Одночасно цікавився тактичною медициною, проходив відповідне навчання разом із воїнами «Азову» та

тренінги, які проводила британська фірма, про що отримав відповідний сертифікат. Так потрапив у війська спеціального призначення.

Мацьків Оксана: Чи були переломні моменти на час служби?

З. Р.: Переломним у моїй свідомості було сприйняття іншої реальності, це інші люди, з іншою ментальністю. Я прийшов захищати Україну, а для них важливим було просто захистити ту землю, на якій живуть, займаються бізнесом, орють, сіють. Тобто для мене тоді це було занадто просто. Крім того, багато моїх знайомих серед українських воїнів не підтримували ідеї Майдану, однак ми воювали поруч. Вчилися минуле залишати у минулому, а рухатись у майбутнє. Однак, думки про те, щоб залишити все ніколи не було. Я з побратимами належав до „фанатів” військової фізичної підготовки, ми кайфували під час кількатижневих тренувань у хашах без будь-яких зручностей.

М. О.: Як сприймало наших військових місцеве населення?

З. Р.: Місцеві жителі втомилися від війни, однак серед них є різні погляди. Одні відверто противляться війні та введенню українських військ на територію Луганської та Донецької областей, інші мовчазно підтримують.

К. Г.: Твої поради для виховання сучасної молоді.

З. Р.: Я відверто признаюсь, необхідно просто усвідомити, що твоя країна у небезпеці. Для цього необхідно багато громадських ініціатив, постійної роботи по розвитку соціальної мобільності. Можу навести приклад Ізраїлю, де молодь проводить ознайомлення із життям у секторі Газа, тим самим доводить, що це не є якась «чумна» земля, тут теж іде життя. Українці мають зрозуміти, що на території, близькій до бойових дій, люди дійсно живуть, а не просто виживають, і це не є найгірше місце для життя в Україні. Такі ініціативи дуже потрібні Україні. Вже діють такі організації у Слов'янську та Краматорську, які створюють центри розвитку української мови. Працюють вони за сприяння організації «Будуємо Україну разом», яка розпочинала із відбудови зруйнованих помешкань жителів прифронтових зон.

Снігур Андрій Миколайович

16 грудня 2021 року.

Мацьків Оксана: Назвіть своє ім'я та прізвище, коли служив та яких роках?

Снігур Андрій: Снігур Андрій Миколайович. Називали «Миколайович», а іще дехто намагався мене називати «Сепар».

М.О.: А чому так?

С.А.: В мене був ліхтарик кишеньковий від «Партії Регіонів».

М.О.: Скажіть, будь-ласка, в яких військах Ви служили?

С.А.: Морпіхотний батальйон, ну і зараз в ДШВЛ.

М.О.: З якого року Ви служите в зоні АТО?

С.А.: 2014 року[...]

М.О.: Чому Ви вирішили йти на війну?

С.А.: Колись працював у державних структурах, був розчарований. Хочеться, щоб діти жили краще... Щоб не жили як «гнилі люди» [...].

М.О.: Чи пам'ятаєте свій перший бій?

С.А.: Чому не пам'ятаю, сміялись[...] Бо страх більше переходив у сміх.

М.О.: Що найстрашнішого пережили на передовій?

С.А.: Найстрашніше[...] – це мабуть, коли вчиш нових людей четверту, п'яту, шосту хвилю вчиш, що не можна брати того в руки, що не потрібно, а вони беруть і потім стається неприємне[...].

М.О.: Чи втрачали Ви побратимів?

С.А.: В нас у батальйоні у 2014 році загинуло четверо[...]. Це було у першого вересня тоді, коли діти мали йти до школи, нас москалі обстріляли, загинуло

четверо побратимів. Після того гинули від того, що брали в руки, це вже не бойові втрати.

М.О.: Чи є у війні щось хороше?[...]

С.А.: Гуртуються хлопці один до одного, знайомляться з різних куточків, спілкуємось та одне одному допомагаємо.

М.О.: Чи варто повертати окуповані території?

С.А.: Земля ця наша - українська, ми зобов'язані її повернути.

М.О.: Чи будуть вони взагалі звільнені?

С.А.: Однозначно.

М.О.: Які стосунки у вас були з місцевими? Зустріли там проукраїнських людей?

С.А.: [...] У с. Победа одна жінка була, ми якось до неї підійшли, обміняли свою тошонку на гуси, вона нам допомогла почистити, ми гуси собі взяли, там зварили. Ми ніколи не провокували місцевих, однак багато нас сприймали як «бандерівців-загарбників». Наш батальйон львівської самооборони роздавав місцевим хліб і крупи, захищав їх. У місцевому телебаченні згодом я бачив інтерв'ю про те, як місцеві розповідали про свої страхи перед приходом наших військ.

А був ще один випадок. В одному селі десь 2015 року померла старша людина, то місцевий піп хотів купу грошей, щоб йому заплатили за поховання. А в нас був капелан, тому ми самі туди пішли, з дощок гріб зробили, капелан похоронив його безкоштовно[...]

А було таке, що вони приходили і казали: «Ви наш хліб едіте». Однак ми їм тоді кожні два дні давали хліб, бо залишався в нас... Це моя країна, я кажу: «Вам совдепію вже треба далеко відкинути і ту Росію».

М.О.: Є щось таке, про що жалкуєте? Можливо, не до кінця виконали якесь завдання чи перевиконали.

С.А.: Не доробив, о таке[...].

М.О.: Що Вас тримає в складні моменти на передовій?

С.А.: Сім'я.

М.О.: Чи потрібно повертати Донбас будь-якою ціною?

С.А.: Ну так, там ще треба і Ростов[...].

М.О.: Що Ви можете сказати про характер війни у порівнянні з 2014 роком та 2021 роком?

С.А.: На сьогоднішній день мало патріотів серед тих, хто йде служити в армію.

М.О.: Можливо, люди втомилися?

С.А.: Втомилися, я не втомився. Чому одні не втомлюються, а інші не втомлюються. Це залежить від командирів військових частин і від самих людей. Ті хлопці, які йдуть служити на Схід, то часто заради зарплати, бо тут не дають собі ради.

М.О.: Чи вважаєте, що це є нормою?

С.А.: Я вважаю, що це неправильно, це ставлення до самого себе. Ти просто не можеш зрозуміти, що там війна[...].

М.О.: Скільки Вам років?

С.А.: 43 роки

М.О.: Про що Ви мрієте?

С.А.: Щоб війна закінчилась.

Наконечний Дмитро Романович

19 грудня 2021 рік.

Мацьків Оксана: Назвіть своє ім'я та прізвище, позивний, вік, де і коли служили?

Наконечний Дмитро: Наконечний Дмитро Романович, 1983 рік, 24 механізована.

М. О.: Чому Ви вирішили піти в АТО?

Н.Д.: Захищати Україну...

М. О.: Чи жалієте Ви про свій вибір ?

Н. Д.: Ні, я хочу туди повернутись.

М. О.: В якому році Ви брали участь в АТО?

Н. Д.: З 2015 до 2016 року.

М. О.: Чи пам'ятаєте свій перший бій?

Н. Д.: Пам'ятаю.

М.О.: Які враження у Вас залишились після нього?

Н. Д.: Страх[...] Наївся страху, а потім до всього звично.

М.О.: Якого характеру на той час була війна? Чи просувались ви вглиб окупованих територій?

Н. Д.: Як Вам сказати, пів року в лісі, а потім змінювали позицію – пів року ми на полі. Ліс нас часто рятував, тому що снаряди падали у дерево, а ми в бліндажі, це був легший удар.

М.О.: Що найстрашнішого Ви пережили на передовій?

Н. Д.: Втрата побратима, не одного[...]

М.О.: Що є хорошого у війні?[...]

Н. Д.: Хорошого є те, що колектив, з колективом спілкуєшся. Ми двадцять четвірка і плюс в нас рота вогневої підтримки РВП ходили один до одного, на гітарі грали, згуртувалися[...].

М.О.: Чи можливо, на вашу думку, інтегрувати сьогодні окуповані території? Коли вони будуть звільнені?

Н. Д.: Крим 70-80% ми не повернемо, але точно Донбас, Луганськ зможемо відвоювати.

М.О.: Скільки, на Вашу думку, потрібно часу, щоб повернути Донбас?

Н. Д.: За роки.

М.О.: Які стосунки у вас були з місцевими? Зустріли там проукраїнських людей?

Н. Д.: Коли ми прийшли в село, молоді взагалі не було, тільки старші люди[...]. Вони сприймали, бо ми йшли на зачистку.

М.О.: Траплялось таке, що місцеві здавали позиції противнику?

Н. Д.: Ні. Дивився новини на ICTV, коли дідусь передав банку меду і зірвалась, тут не вгадаєш[...].

М.О.: Тобто вони нічого проти Вас не мали?

Н. Д.: Зрозуміло, що не мали, ми їм допомагали: хліба, харчів, бо держава тоді в 2015-2016 роках забезпечувала нас.

М.О.: Є щось таке, про що жалкуєте? Можливо, не до кінця виконали якесь завдання чи перевиконали.

Н. Д.: Я жалкую, що ми дерева пиляли, бо не було дров[...], бліндаж будувати, то акацію зрізали[...] Там в Луганську штучний ліс[...].

М.О.: Що Вас підтримало в найскладніші моменти в зоні АТО?

Н. Д.: Тримав, автомат мене тримав. Там багато людей морально не витримують. Фізично легше - одягаєш броник, каску, ти знаєш свою позицію і ти побіг. А є люди, що морально не витримують[...]

М.О.: Донбас потрібно повертати будь-якою ціною?

Н. Д.: Повинен бути в складі нашої держави, але буде важко[...].

М.О.: Чи був у Вас позивний?

Н. Д.: «Фортовий»[...] Мені щастило. У нас у лісі була капличка і я завжди ходив туди перед нарядом чи після наряду - молився, тато за мене молився. Капелани приїжджали, хто хотів і сповідався, хто не хотів, той не сповідався.

М.О.: Скажіть, будь-ласка, про що Ви мрієте? [...]

Н. Д.: Щоб сім'я була щаслива, про мир, щоб ковіду не було.

М.О.: Назвіть основне місце дислокації в зоні АТО?

Н. Д.: Село Кряківка, а потім село Світличне, біля 29 блокпосту .

М.О.: Якою була Ваша спеціалізація? [...]

Н. Д.: Моя спеціалізація була - зв'язок по рації. Однак пів року у лісі, а нас не вчили, як приймати Львів, Миколаїв і дані подавати.

Важливу роль в українсько-російській війні внесли добровольчі батальйони, такі як «Айдар», «Азов», «Січ», «Правий сектор» та багато інших. Не можна залишити поза увагою і жителів Миколаєва, що входили до складу добровольчих батальйонів. Ось наприклад, інтерв'ю з одним добровольцем:

Галушак Михайло Михайлович

16 січня 2022 року.

Мацьків Оксана: Назвіться, будь ласка, назвіть батальйон, у котрому воювали та період служби.

Галушак Михайло: Галушак Михайло Михайлович, воював у батальйоні «Січ» у 2015 році, позивний «Гал». У цьому батальйоні було багато моїх друзів –«свободівців», у яких я був впевнений. Я знав, що тут кожен підставить плече...

М. О.: Що спонукало Вас піти на фронт у добровольчий батальйон ?

Г. М.: Я часто задавав собі це запитання, а також запитував і своїх побратимів та записував їхні відповіді. Хтось пішов, щоб не гинула молодь, хтось – захищати свій дім, хтось – щоб бути разом із друзями, розпочати нове життя, не пустити ворога до своєї країни. Як історик за освітою, я намагався це аналізувати, однак не міг зразу дати собі однозначної відповіді. Адже це і відповідь на запитання, чому я повинен померти. Тоді я згадав про те, що ще у юності зачитувався творами Дмитра Донцова, от після цього все стало зрозумілим. Я йшов воювати за Україну.

М. О.: Чи пам'ятаєте Ви свій перший бій, чи можете описати свої враження?

Г. М.: Це був обстріл м. Авдіївки, ми солдати зразу лягали на землю, а от по вулиці йшла бабуся із молоком у руках і зовсім ніяк на обстріл не відреагувала . Виявляється, що вона уже настільки звикла, що відрізняла обстріли, зрозуміла наскільки це безпечно у даний час.

М. О.: Що найстрашнішого Тобі довелось пережити на війні?

Г. М.: Страх і героїзм – це поняття дуже суб'єктивні та суперечливі. Зустрічав героїзм у звичайних та худорлявих хлопців в окулярах... Найстрашнішою була тишина, коли ти сидиш на позиції без тепловізора і цілими ночами дивишся в одну точку. От коли звільняли Мар'їнку, то і час пролетів швидко і страх не відчувався. Тому найстрашнішими були тихі донбаські ночі. Дивишся, молишся, очікуєш...

М. О.: Чи були людські втрати у вашому батальйоні? Як це вплинуло на бойовий дух ?

Г. М.: Були втрати, були поранення. Наш ротний вчив нас того, що на війні найбільшим ворогом є втрата пильності, розслабленість. У нього був свій коронний жарт: «Без мого наказу не помирати!». Він дуже дбав про нашу безпеку, про наше життя. Наказував завжди бути у бронезилетах, не мало значення, чи на передовій, чи у тилу. Був випадок, коли він не виконав наказу їхати на передову у звичайнісінькому «Школярику», бо це проти правил безпеки, в той час, коли інші ротні виконували такі безглузді накази, тому мали втрати... На жаль, наш ротний закінчив життя самогубством...

М.О.: Чи брав ваш батальйон участь в операціях, які проводились спільно із ЗСУ ?

Г. М.: Так, разом із ЗСУ звільняли Авдіївку та Мар'їнку, разом робили спільну справу.

М. О.: Чи було щось позитивне у війні?

Г. М.: У війни немає людського обличчя. Мораль є вже після бойових дій. Двічі я згадував слова свого викладача Андрія Козицького, що життя цінне, що не ти повинен померти за Батьківщину, а твій ворог. Перший раз це було на Майдані, коли я бачив смерть в обличчя, і не побіг з усіма на вулицю Інститутську. Другий раз – під час звільнення Мар'ївки у мене ніби прокинулась якась пост-пам'ять про те, як, зі слів мого викладача Павлишина, УГА шанувала приватну власність. Тому я ніколи не вибивав дверей під час зачистки міста. Можливо, я міг поплатитись життям за це, але навіть брами я перелазив, а не вибивав. Зараз здається абсурдним, а тоді було ось так...

М.О.: Чи варто інтегрувати окуповані землі?

Г. М.: На Донбасі та Луганщині живуть українці, там живуть мої друзі. От проведу паралель. У 1919 році місія Бартелемі запропонувала УГА розділити Галичину між поляками та українцями. На це генерал Михайло Омелянович-Павленко відповів: «Нехай нас розсудить залізо і кров!». Я, звісно, за повернення та інтеграцію цих земель. З іншого боку, маємо розуміти, що на Сході переважають люди, народжені у Росії, на Кавказі. Я у цьому переконався,

коли стояв на блокпосту та перевіряв документи. У багатьох неукраїнське коріння, можливо, генетична пам'ять «визволителів» 1939 року у них живе і досі. Однак, Донбас – це не Ахметов, Донбас - це Стус. Саме там відкрив для себе Стуса:

Терпи, терпи - терпець тебе шліфує.

Сталить твій дух – тож і терпи, терпи.

Думаю, що зміцнити обороноздатність східних земель можна за прикладом польської історії, тобто, створювати військові поселення, де б було державне забезпечення житлом, пільги на комунальні послуги. Уявляєте, наскільки важко тут було б будувати «руській мір»?

М. О.: Якими були ваші контакти із місцевим населенням? Як вас сприймали?

Г. М.: Пам'ятаю перелякані очі людей, коли при визволенні Авдіївки ми о 5 ранку входили до їхніх будинків. Вони не знали, що їм вигукувати: «Хай живе ДНР» чи «Слава Україні». Цікаво, що на наші запитання про те, чи вважають себе українцями, місцеві відповідали: «Ми авдіївські...» Звісно, що було багато проукраїнського населення.

М. О.: Чи є щось, про що жалієш? Можливо, щось не виконав, чи перевиконав?

Г. М.: Загинули друзі...Можливо, мало спілкувався з ними, десь був неуважний...

М. О.: Що підтримувало Тебе у складні моменти?

Г. М.: Віра. Я сидів і молився на чотках, які купив собі давно на Кавказі. Як сказав Степан Бандера: «Найпевніші ліки для виснаженої душі - це віра».

Про волонтерський рух в Україні сьогодні з захопленням говорять у багатьох країнах світу, називаючи це явище унікальним. Розквіт волонтерської діяльності у нас припав на час Революції Гідності і початок війни на Донбасі. У надзвичайно складний період саме цей рух об'єднав суспільство, створив дієву структуру громадських організацій, груп людей, готових взяти на себе

вирішення найбільш нагальних і болючих проблем держави. У нашому місті та районі теж сформувалось волонтерство. Ось що розповідають про свою діяльність Ірина Мелешко та Любомир Заболотний.

Кахнич Ганна: Назвіться, будь-ласка. Учасниками якої волонтерської організації ви є?

Заболотний Любомир: Заболотний Любомир, волонтерська організація «Схід та Захід єдині». Розпочиналось все з «Миколаївської самооборони». Самооборона займалась охороною порядку, а волонтерський рух перейшов у «Схід та Захід єдині» від 2016 року, бо з 2014 року це була «Миколаївська самооборона». Так подружились із волонтерами Дніпропетровської та Черкаської областей та комунікуємо до сьогодні.

Мелешко Ірина: Мелешко Ірина, я теж у цій організації.

К. Г.: Чому вирішили стати волонтерами ?

З.Л.: Був Майдан, який непомітно переріс у війну... Важко сказати, що це було якесь волонтерство - просто «привези - відвези». На Майдані у нас була Миколаївська пекельна кухня і ми раз або двічі на тиждень збирали продукти, везли на Майдан, розкладали це все по своїх місцях і їхали назад. Моя діяльність була на кухні, зробили свою роботу і поїхали назад, збирали продукти і знову передавали.

Після того ніби Майдан закінчився [...]Був березень – квітень такої невеликої перерви і в квітні вже розпочали мобілізувати наших хлопців з району, з області, з міста на війну. Багато мобілізованих було на Яворів, тоді допомагали продуктами та речами туди. Штаб наш розташувався у сервісі Олега Конечного. Згодом навели контакти із жидачівською, стрийською та львівською самообороною.

Отак ми розпочали через військкомат, через знайомих, сільські ради комунікувати, дізнаватись, хто мобілізований, хто пішов добровольцем, і

допомагати. 14 травня 2014 року мене попросили завести палатки зі Стрийської єпархії на Схід, згодом їхали у Слов'янськ, який тоді ще був курортним, нас поселили в готель, щоб переночувати. Але вже і там лунали постріли, із підвалів «сепарів» вибивали. Від того часу були дзвінки з проханнями про допомогу. На перший бронезилет, пам'ятаю як сьогодні, ми гроші збирали з всіх, хто міг. На футбол ходили збирати, по знайомих, по школах. Перші два бронезилети купили по дуже високій ціні для Кукувяки Юрія з села Демня. Всі бронезилети з першого до останнього ми прострілювали самі, тобто ми находили патрони, правдами – не правдами знаходили зброю, звісно легальну, і їздили нелегально їх прострілювати. У Миколаєві дозвіл на стрілянину зробити було важко, ми ховались по полях з глушниками, але прострілювали кожен бронезилет. Найбільше довелось забезпечувати другу, третю, четверту та п'яту мобілізації. Купляли сумки, куди складали ліхтарик, ніжик розкладний, шкарпетки, налокітники.

Був у нас такий курйоз. Мобілізований Степан Мамчур пожалівся дочці, що волонтери не передали йому сумку. Ми зателефонували до нього:

-Де Ви знаходитесь?

- Та я три кілометри від границі.

- Як Ви потрапили, коли поїхали?

- Зі Львова нас автобусом завезли.

- Як вчора завезли? І Ви вчора приїхали?

- Та.

(ну по годинах не сходиться, ну не могли)

- Біля якого кордону Ви?

- Біля польського.

- Я кажу: йоханий бабай, де польський, де війна.

А то прикордонники їх на навчання завезли до польського кордону. Отака історія вийшла...

Потім були ремонти машин, тому що до нині ніхто не ремонтує їх.

Зараз армія забезпечена ніби всім, і бронезилетами, і касками. А от домашню випічку, вареники, смаколики вагон завези, то вагон розберуть. Волонтерський рух не треба залишати, зараз він знову набирає обертів, тому що харчове забезпечення зменшено у 2021 році.

К.Г.: Пані Ірино, що можете доповнити?

М. І.: Для мене волонтерство пізніше розпочалось, десь у 2015 році. Я працювала у Львові і моя співробітниця з телебачення вже тоді волонтерила, їздила у зону АТО. На початку намагалась допомогти їй, десь зробити якусь збірку у районі, щоб потім передати їй для перевезення на фронт. Вареники стали для нас основною волонтерською роботою. А згодом вже познайомилась з Іваном Андрійчиком із С.Гірського та Любомиром Заболотним. Задіявали всі села тодішнього Миколаївського району і збирали, збирали дуже багато. Повністю завантажували бус, брали іще один причеп і, крім того, ще передавали Новою Поштою. Дуже багато допомагали священики організувати збір продуктів та найнеобхіднішого із одягу. У зоні АТО ми розпочали робити фільм, щоб з одного боку, прозвітувати про допомогу, тому везли фото та відео звіти. Хотілось показати життя наших воїнів із середини, це важливо. Мабуть десять поїздок у мене було в зону АТО. Завжди їздили в різні точки, де були наші хлопці і було таке, що посварилася з Любомиром, бо вже ніч, а ми у зоні АТО. Коли починається темінь, то стає дуже небезпечно. Але нам треба було доїхати, довести передачу, а в нас один воїн був майже під російським кордоном - Станиця-Луганська. Ми майже завжди передзвонювали перед поїздками, запитували, що їм треба. А йому треба було машинку, щоб стригтись. Передача адресна, ми повинні відвезти. Було небезпечно, була ніч, але машинку ми завезли.

З. Л.: Ми їздили зі своєю зброєю завжди.

М. І.: На той час найбільшим нашим придбанням був тепловізор, необхідно було зібрати 80 тисяч гривень.. Все ж таки нам вдалося його купити. У магазинах ставили скриньки, писали в діаспору...

К. Г.: Які найяскравіші моменти запам'яталися за роки волонтерської діяльності ?

М. І.: Таких моментів насправді є дуже багато. Навіть дуже короткі моменти знайомства з нашими хлопцями залишаються у серці назавжди, всі стають рідними, хочеш знову до них повернутись... А найяскравішим є спогад про відвідини «Карпатської Січі», де був наш земляк із Нового Роздолу. Саме тоді до мене прийшло усвідомлення, що це наші діти, вони усі були не старші 25 років.

З. Л.: Мені запам'яталась спільна із Богданом Масляком поїздка в Авдіївку до воїнів із м. Буська та Бродів. На той були тривалі обстріли, шахта і теракоти не були українськими, сеператисти поряд. Так ми потрапили під обстріл, тому змушені були переховуватись на території заводу „Коксохім”, який ніколи не обстрілювали, оскільки належав комусь із олігархів. На території заводу, крім нас, ще була ціла група людей у бронежилетах та масках. Як виявилось згодом, це були високопосадовці на чолі із радником президента з питань АТО Юрієм Бірюковим. Це у них нам довелось просити броньовану машину Ф-200, щоб завезти на позицію «Дикі качки» біля Авдіївки звичайної питтєвої води, якої так бракувало нашим воїнам. Щоправда, на наше прохання не відгукнулись відразу, бо, бачте, машина Міністерства Оборони, хто понесе відповідальність у разі пошкоджень....Щоб ви розуміли, для води ми збирали звичайні пластикові бутилки.

Та виїхати нам не вдалось, бо розпочався 20-хвилинний бій....А наші хлопці із «Диких качок» прорвались до нас самі. До сьогодні пам'ятаю їхні слова: «Ми вирвались, треба води і сигарет, не маємо нічого, вже декілька днів не маємо

зовсім нічого, ні чаю, ні кави». Не забуду хлопчину із пампушком у руках на БМП та його слова: «У Львові такі тільки роблять». А про львівські сирники жартували, що їх не їсти, а тільки нюхати треба...

Запам'ятався випадок, коли заблукали і заїхали на територію сепаратистів...Однак вибрались ...

Обморожених хлопців дуже багато запам'яталось після визволення м.Авдіївки. У лікарнях не було одягу для поранених та обморожених, тому довелось на ринках скупляти, щоб хлопці не сиділи у фольгових покривалах на лікарняних ліжках.

Дуже прикро, що бюрократія перешкоджала діяти швидко в інтересах поранених...Одного разу ми так довго чекали на дозвіл про перевезення військового, що у нього почорніли ноги та руки...

Після визволення Авдіївки дуже допомогла Оля Костів із Миколаєва, оскільки організувала збір одягу для поранених, бинтів, вати. Такою була зима 2017-2018 року...

М. І.: А ще пам'ятаю приїзд до Авдіївки весною...Ідуть до мене наші хлопці із букетом і тортом.(У мене День народження був напередодні.). Це було так зворушливо. Як вони таке тут пам'ятають? Де роздобули у розбомбленому місті торт?

К.Г.: Як Вас сприймало місцеве населення?

М. І.: Зразу згадуються місцеві дітлахи, які радісно махали рученятами при появі нашого буса із тризубом. Був випадок, що спілкувалась з якоюсь бабцею, то вона із переляком розповідала про те, як «бандерівці» дітей розпинають. Уявіть, наскільки була дієвою російська пропаганда на Сході України.

З. Л.: Я був у м. Маріуролі після визволення та у с. Кримське Луганської області у 2015-2016 роках, то ставлення до нас було дуже прихильне. Місцеві

відверто говорили, що радіють визволенню, розповідали про грабунки і звірства сепаратистів. Вразила розповідь про розстріл директорки місцевої школи, яка виступила проти фейків про Україну на місцевому телебаченні...

У м. Лисичанську нам дуже допоміг місцевий власник СТО. За свої кошти відремонтував нашу «швидку», приготував вечерю. Багато на Сході є проукраїнських сімей та родин. Однак є і такі, що не розуміють, чого ми на Схід приїжджаємо. «Ми б до вас не їхали, коли була б війна...», - були і такі закиди.

Хочеться, щоб та війна закінчилась, щоб їздити туди відновлювати міста, садити дерева...

Неймовірно важко привозити додому матерям, вдовам та дітям труни... Неможливо дивитись їм в очі, неможливо...

М. І.: Так гірко усвідомлювати, що не всі діти святкують випускний... В Авдіївці у 2018 році так і не відбувся випускний вечір через обстріли... У кожній школі є позначення «Убежище». Всі діти, до найменшого, точно знають, що робити, куди бігти... Прикро, що це не просто для навчання, а така страшна реальність...

Автори:

Кахнич Г. Я.

Мацьків О. Б.